

MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM KAZANIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

Yrd.Doç.Dr. Şule YILDIZ**
Yrd.Doç.Dr. Sema ÜLKÜ***

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Aralık 2015; 17 (4): 893-920

ÖZ

Bu çalışmanın amacı lisans düzeyinde öğrenim gören işletme bölümü öğrencilerinin temel muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve sözkonusu kazanımlar ile demografik özellikler ve muhasebe mesleğine ilgi gibi bazı değişkenler arasındaki ilişkinin tespitidir. Bu amaçla, Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü son sınıfta okuyan öğrencileri kapsayan bir anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak frekans değerleri, t-Testi ve One-Way Anova Testi yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öğrenim kazanımları açısından kendilerini en yeterli gördükleri dersin maliyet muhasebesi olduğu, yönetim muhasebesi dersi öğrenim kazanımlarına ilişkin ise genelde olumsuz cevap verdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe eğitimi, Öğrenim çıktıları, Bologna Süreci

JEL Sınıflandırması: I20, M41, A22

A STUDY ON LEARNING OUTCOMES OF STUDENTS WHO GET ACCOUNTING EDUCATION: EVIDENCE FROM SAKARYA UNIVERSITY

ABSTRACT

The aim of this study, is to determine the opinions about learning outcomes on basic accounting courses of the students who are studying at business department at the graduate level and identify the relationship between some vari-

* Makale Gönderim Tarihi: 03.03.2015; kabul tarihi: 21.07.2015

** Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, e-mail: kasapoglu@sakarya.edu.tr

*** Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, e-mail: semaulku@sakarya.edu.tr

ables such as demographic characteristics, interest in the accounting profession and these gains. For this purpose, a survey was conducted which is covering the students who are studying in final year at the Department of Business Administration at Faculty of Business Administration in Sakarya University. The obtained datas were analyzed by the aid of frequency values t-Test and One-Way Anova using SPSS 20 package software. As a result of the research, it was observed that the students saw themselves were the most adequate in cost accounting in terms of learning outcomes, but they were generally answered in negative about the learning outcomes of the managerial accounting course.

Keywords: Accounting, Accounting education, learning outcomes, the Bologna Process

JEL Classification: I20, M41, A22

1. GİRİŞ

Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında, işletmelerin muhasebe alanındaki meslek elemanı ihtiyacını karşılayacak bilgi ve beceriye sahip muhasebecilerin yetiştirilebilmesi muhasebe eğitim sürecinin etkinliğine bağlıdır. Ülkemizde lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin en yoğun olarak verildiği bölümler, (uygulamalı bilimler yüksekokullarındaki muhasebe bölümleri hariç) fakültelerin işletme bölümleridir. İşletme bölümünde iş dünyasının talepleri doğrultusunda verilen muhasebe eğitimi ile bölüm mezunlarının kariyer seçeneklerinden biri olan muhasebecilik mesleği için gerekli altyapı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Üniversitelerde işletme başta olmak üzere farklı bölümlerde verilen muhasebe eğitiminde etkinliğin ve kalitenin artırılmasında; karşılaştırılabilir, rekabetçi ve şeffaf bir yükseköğretim alanı oluşturma hedefiyle ortaya çıkan Bologna süreci önemli bir adım olarak görülmektedir.

Avrupa’da ortak bir yükseköğretim alanı yaratmayı hedefleyen Bologna Süreci ilk kez 1998 yılında Sorbonne Bildirgesi ile ortaya çıkmış, 1999 yılında 29 Avrupa ülkesinin Yükseköğretimden sorumlu bakanlarının katılımıyla İtalya’nın Bologna kentinde düzenlenen toplantı sonucu yayımlanan Bologna Bildirgesi ile de süreç resmen başlamıştır (<https://bologna.yok.gov.tr/files/ce63c4b383ae852dce0a9b17bac57c6e.pdf>).

Türkiye de yükseköğretim sisteminin yeniden yapılandırılması ihtiyacı doğrultusunda 2001 yılında Bologna sürecine dâhil olmuş ve bu doğrultuda tüm üniversitelerin Bologna sürecine uyum sağlamaları istenmiştir. Uyum çalışmaları çerçevesinde üniversiteler ders programlarını, ders içerik ve kredilerini gözden geçirmişlerdir. Muhasebe dersleri

de bu süreçten etkilenmiştir. Özellikle muhasebe dersleri için öğrenme çıktılarının/kazanımlarının hazırlanması ve çıktılarla ders içerikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi muhasebe eğitimi açısından Bologna sürecinin getirdiği en önemli düzenlemelerden biridir.

Öğrenme çıktısı, bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra öğrenenin neleri bileceğinin ve neleri yapabileceğinin açık, gözlenebilir ve ölçülebilir biçimde tanımlanmasıdır. Dersi verecek öğretim elemanı tarafından hazırlanan öğrenme kazanımlarının en önemli yararı, öğrencinin neyi öğrenmesi gerektiği ve öğrendiği şeyi nasıl pratiğe dönüştüreceği konusunda net ifadeler sunmasıdır. Başka bir deyişle öğrenme kazanımları ilgili dersin önceden belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşılabilmesi için gerekli somut göstergeleri ifade eder (<https://bologna.yok.gov.tr/files/ce63c4b383ae852dce0a9b17bac57c6e.pdf>).

Hazırlanan öğrenim çıktıları sayesinde öğrenciye ve eğitime katkı sağlamayan işler eğitim sürecinden ayrıştırılarak öğrencilerin eğitim kalitelerinin ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması sağlanabilecektir (Terzi ve diğerleri 2013, 87).

Bu amaç doğrultusunda muhasebe ders içerikleri ve öğrenim çıktılarının da, muhasebe mevzuatı ve uygulama açısından öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Böylece muhasebe derslerinden alınan verim artacak, muhasebe eğitimi alan öğrenciler tercihleri doğrultusunda görev yapacakları işletmelerde veya devlet kurumlarında muhasebe uygulamalarıyla ilgili gerekli bilgi ve beceriye sahip birer meslek mensubu aday olarak mezun olacaklardır.

Bu noktada muhasebe eğitiminin etkinliğinin tespitinde cevap aranması gereken sorulardan biri de, dersi alan öğrencilerin gerçekten söz konusu öğrenme kazanımlarına sahip olarak mı mezun oldukları ve/veya öğrenim çıktılarının bu amaca ne derece hizmet ettiği. Başka bir deyişle, mezun olma durumundaki işletme bölüm öğrencileri mezuniyet sonrası muhasebe ile ilgili bir çalışma alanı seçmeleri durumunda içinde yer aldıkları sektördeki muhasebe uygulamalarına hâkim olabilecek yetkinlikte midir? Bu sorunun cevabını belirleyebilmek amacıyla, Bologna süreci kapsamında belirlenen öğrenme çıktıları rehberliğinde öğrencilerin söz konusu derslerde kendilerini ne derece yetkin ve yeterli gördükleri bir anket yardımıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrenme çıktılarının; öğrenci merkezli öğrenim çerçevesinde öğretim elemanının ne öğreteceğinden ziyade öğrencilerin neler kazanacaklarına odaklandığı dikkate alındığında konunun öğrenci bakışıyla değerlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Muhasebe eğitimi ile ilgili yapılmış çalışmalar incelendiğinde genelde Meslek Yüksekokulları üzerinde yoğunlaşarak çeşitli konularda öğrenci görüşlerinin alındığı ancak muhasebe dersleri öğrenme kazanımlarına ilişkin öğrenciler üzerinde bir araştırma yapılmadığı görülmüştür. Benzer şekilde yurtdışı literatüründe de konu ile ilgili yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Aşağıda genel olarak lisans düzeyinde muhasebe eğitimi ile ilgili yapılmış çalışmalara yer verilmiştir:

Yayla ve Cengiz (2005, 147-168), Karadeniz Teknik Üniversitesi İ.İ.B.F öğrencilerine yönelik bir anket çalışması ile bireylerin muhasebe mesleğini tercihinde etkili olan faktörleri araştırmışlardır. 400 öğrenci ile yapılan anket sonucunda kişileri muhasebe mesleğini seçmeye iten sebepler, sırayla, öğrencilerin kişisel tercihleri, aile ve yakın çevre etkisi, muhasebe mesleğinin öğrenciler tarafından ilgi çekici ve çok kazançlı bir meslek olarak algılanması ile muhasebe mesleğinin bilgi ve tecrübesine sahip olunmasının önemli iş fırsatları yaratacağı düşüncesi olarak belirlenmiştir.

Bekçi ve diğerleri (2006, 166-175) tarafından Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek Okulları ve İ.İ.B.F de öğrenim gören öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe dersine bakış açılarının karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmada 435 öğrenci ile yapılan anket sonuçları t-testi ve anova testi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda MYO öğrencilerinin, fakültedekilere göre daha yoğun bilgisayarlı muhasebe eğitimi aldıkları, genel olarak öğrencilerin dersten memnun oldukları ve iş hayatlarında kendilerine yardımcı olacağını düşündükleri görülmüştür.

Çukacı ve Elagöz (2006, 147-164) lisans seviyesinde muhasebe eğitiminde öğretim yöntemleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi tespit için Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F’ de okuyan 120 öğrenci ile yaptıkları anket sonuçlarını Anova, Scheffé ve korelasyon testi ile değerlendirmiş, sonuçta öğrenciler için özellikle anlatım ve örnek olay çözümü ile öğretim yöntemlerinin daha etkili olduğunu tespit etmişlerdir.

Zaif ve Ayanoglu (2007, 115-136) çalışmalarında muhasebe eğitiminde kalitenin artması için üniversitelerin ders programlarının önemini incelemişlerdir. Devlet ve Vakıf üniversitelerinde toplam 59 işletme bölümü programı ele alınmış, verilerin analizinde SPSS istatistik paket programı kullanılarak frekans ve yüzde dağılımı sonuçlarından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe derslerinin işletme bölümlerindeki toplam derse oranı %14 olarak bulunmuş ve bu oranın Uluslararası Eğitim Standartları ve uygulama ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz

kalacağı ifade edilmiştir. Terzi ve diğerleri (2013, 83-99) ise, Bologna Sürecinin muhasebe eğitiminin kalitesine etkisinin ölçümü için üniversite ders müfredatlarını esas almışlardır. Araştırmada YÖK'ün web sitesinde kayıtlı 47 devlet üniversitesi ile 26 vakıf üniversitesinden elde edilen verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak, frekans ve yüzdelik dağılımları belirlenmiştir. Sonuç olarak devlet üniversitelerinde muhasebe eğitiminde ders sayısının vakıf üniversitelerine göre fazla olması sebebiyle daha iyi bir eğitim verildiği ancak kesin yargı için diğer faktörlerin de birlikte değerlendirilmesinin doğru olacağı ifade edilmiştir.

Erol ve Erkan (2008, 284-301) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. de lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan 219 öğrencinin öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörler üzerinde bir anket çalışması yapmışlardır. Verilerin analizinde frekans analizi ve ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanının dersteki tutum ve davranışlarının, öğretim tekniğinin ve fiziki şartların muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği tespit edilmiştir.

Çankaya ve Dinç (2009, 28-52) Karadeniz Teknik Üniversitesi İ.İ.B.F öğrencileri üzerinde bir anket uygulayarak muhasebe derslerini powerpoint ve klasik usulde alan öğrenciler arasındaki farklılıkları tespit etmeye çalışmışlardır. 16 haftalık muhasebe eğitiminden sonra 503 öğrenci üzerinde yapılan anket sonucu farklılıkların tespitinde Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda akademik başarı, algı ve yargı açısından powerpoint ile ders gören öğrencilerin klasik usulde ders alanlara göre daha başarılı ve olumlu düşüncelere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer nitelikte diğer çalışma Fidan (2012, 4281-4306) tarafından Bilecik Üniversitesi İ.İ.B.F.'de okuyan 393 öğrenci üzerinde anket tekniği kullanılarak yapılmış ve cevaplar Ki-kare, Fisher's Exact Test, One Way Anova testi ve Scheffe testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Çankaya ve Dinç'ten farklı olarak algı ve yargı açısından klasik usulde ders alan öğrencilerin powerpoint ile ders gören öğrencilere göre muhasebe dersi hakkında daha olumlu düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Akyel ve Konuk da (2013, 517-530) Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesinde yaptıkları çalışmada, öğrencilerin muhasebe ve finans derslerinde Powerpoint sunumu kullanımına yönelik olumlu tutum sergiledikleri, ancak bu olumlu tutumların sınav performansına yansıtılamadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Ekşi ve diğerleri (2011, 67-80) yaptıkları çalışmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi İ.İ.B.F, MYO ve ticaret lisesinde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını etkileyen faktörleri incelemiş-

lerdir. 256 öğrenci üzerinde yapılan anketten elde edilen veriler SPSS 15 programı ile analiz edilmiş, hipotezlerin test edilmesinde varyans analizi ve t- testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, muhasebecilik mesleğinin itibarlı bir meslek olarak algılanmasında cinsiyet farklılığının; muhasebecilik mesleğinin itibarlı, iş imkanı geniş, geleceği açık ve masa başı bir meslek olarak algılanmasında ise öğrenim farklılıklarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yücel ve diğerleri (2012, 91-108) öğrencilerin muhasebe eğitiminden beklentileri ve bu beklentilerin ne ölçüde karşılandığını belirlemek için, Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. öğrencileri üzerinde bir anket uygulamışlardır. Anket çalışması sonunda, geleneksel teoriye dayalı eğitim sisteminin artan ihtiyaç ve talepleri karşılamada yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılabilmesi için, sınıf öğrenci sayılarının azaltılması, ek muhasebe kurslarının düzenlenmesi, teknoloji kullanımının ve meslek tanımlarının artırılması, staj fırsatlarının oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir.

Yıldız ve Yanık (2013, 205-220) tarafından Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme bölümü öğrencilerinin muhasebe ve finansal raporlama standartları hakkındaki algılarının ölçüldüğü çalışmada, 152 öğrenci ile anket yapılarak veriler Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkında yüksek bilgi düzeyine sahip olduğu, diğer değişkenler açısından standartlara ilişkin algı arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ertan ve diğerleri (2014, 102-122), kavram haritaları tekniğinin muhasebe eğitiminde kullanımının öğrencilerin öğrenme düzeyinde katkısını ölçmeye yönelik olarak Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada kavram haritalarının öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmada Mali Tablolar Analizi dersini alan 80 öğrenci örneklem olarak alınmış ve gerçek deneme modellerinden öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır.

Yukarıda ifade edilen muhasebe eğitimi ile ilgili yapılmış çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada, muhasebe eğitiminin kalitesini belirleyen başlıca etkenlerden olan ders içeriklerinin yeterliliğinin ve etkinliğinin öğrenci bakış açısıyla tespitine çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde muhasebe eğitimindeki eksikliklerin giderilmesi, ders içeriklerinin iş dünyasının beklentileri çerçevesinde güncellenmesi ve eğitim kalitesinin artırılması noktasında fayda sağlanacağı düşünülmektedir. Böylelikle mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçmeyi düşünen öğrenciler için ileride staj, meslek sınavla-

rı ve iş hayatında karşılaşabilecekleri sorunların en aza indirgenmesi mümkün olabilecektir.

3. MUHASEBE DERSLERİ ÖĞRENİM KAZANIMLARINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı lisans düzeyinde öğrenim gören işletme bölümü öğrencilerinin temel muhasebe dersleri için belirlenen öğrenim çıktıları taşıma düzeyinin ve bu düzeyi etkileyen değişkenlerin tespit edilmesidir.

Öğrenim kazanımlarının sınav dışında rahat bir ortamda öğrenci tarafından değerlendirilmesinin iki yönlü fayda sağlayacağı düşünülmektedir. İlk olarak mezun olma durumundaki öğrenci muhasebe açısından elde ettiği kazanımları içselleştirip içselleştirmedeği hesaplaşmasını yaparak yetersiz kaldığı alanları belirleyebilecektir. İkinci olarak da ilgili dersleri veren öğretim elemanları verilen eğitimin yeterliliğini ve söz konusu öğrenim çıktılarının gerçekten ilgili derste edinilmesi gereken bilgi ve beceriyi sağlayıp sağlamadığını sorgulayabilecektir. Böylece sürecin eksiklikleri tespit edilerek fakültelerde verilen muhasebe eğitiminin etkinliği ve kalitesi ile ilgili çıkarımlar yapılabilecektir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Araştırmanın ana kütesini Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma yürütüldüğü sırada I. Öğretim için 155; II. Öğretim için 160 olmak üzere dördüncü sınıfta kayıtlı öğrenci sayısı toplam 315'dir. Örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Anketlerden 254 tanesi cevaplandırılmıştır. 17 anketin hatalı doldurulduğu tespit edildiği için değerlendirmeye dâhil edilmemiş ve 237 anket üzerinden analizler yapılmıştır. Dağıtılan anketlerin dönüş oranı yaklaşık %80,6 olmuştur.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde araştırmacının verileri için öngördüğü hassasiyet derecesi, hoş görebileceği hata marjı ve uygulanacak istatistiksel analiz belirleyici olmaktadır. Bu faktörler dikkate alındığında örnek kütle için belirlenen büyüklüğün ayrıntılı hesaplamalardan çok araştırmacının yargısına bağlı olduğu söylenebilir. Ancak, belli istatistiksel tekniklerin kullanılabilmesi için en az 30 deneğin olması gerektiğine dair yaygın bir kabul vardır. Merkez limit teoremine göre, örnek boyutu 30' un üzerine çıkan her tür verinin dağılımı normal

dağılıma yaklaşmaktadır. Altunışık ve diğerleri tarafından belirli evrenler için kabul edilebilir örnek büyüklüklerinin ifade edildiği çizelgeye göre evren büyüklüğü 300 olduğunda gerekli örnek büyüklüğü 169; evren 350 ise örneklem büyüklüğü 185’ dir (Altunışık ve diğerleri 2010, 134-135). Araştırmada 237 öğrenciye ulaşıldığından örneklem büyüklüğü yeterli düzeydedir.

Anket sorularına verilen cevaplar öğrencilerin kişisel görüşleri olduğu için araştırmanın en önemli kısıtı araştırma sonucunda elde edilen değerlendirmelerin subjektif olması ve ülke bütününe genellemenin mümkün olmamasıdır. Ayrıca, araştırma 2013-2014 eğitim yılı güz dönemi final haftasında yapıldığından dördüncü sınıf bahar döneminde verilen Muhasebe Denetimi dersi araştırma kapsamı dışında tutulmuş ve yine Yönetim muhasebesi dersi başarı notları henüz oluşturulmadığından bu derse ilişkin başarı notları ile öğrencilerin öğrenim kazanımları arasındaki ilişki incelenememiştir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analiz Yöntemi

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Anket formu hazırlanırken öğrencilerin öğrenim çıktılarını taşıma derecesinin ölçümüne ilişkin ifadeler üniversite web sayfasındaki güncel ders öğrenim çıktıları esas alınarak oluşturulmuştur. Bazı derslerdeki ortak öğrenim çıktıları tekrardan kaçınmak için tek ders için ele alınmıştır. Bu kapsamda örnekleme dahil edilecek işletme bölümü son sınıfta okuyan toplam 315 öğrencinin 237’si ile 2013-2014 güz dönemi final haftasında yapılan anket üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. Kullanılan anketin cevap aradığı araştırma sorusu için birer değişken olduğuna inanılan yaş, cinsiyet, öğretim türü ve mezun olunan lise demografik değişkenler olarak belirlenmiştir. İkinci bölümde işletme bölüm öğrencilerinin muhasebe mesleğine ilgi düzeyini ve aldıkları temel muhasebe dersleri için başarı durumlarını tespit etmek amacıyla 7 soru sorulmuştur. Kullanılan değişkenler, daha önce bu konuda yapılmış bir çalışmaya rastlanılmadığından, literatür taramasında yer verilen araştırmalarda kullanılan değişkenler esas alınarak yazarlarca oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde ise, öğrencilerin beş zorunlu muhasebe dersi için (Genel Muhasebe, Envanter-Bilanço, Şirketler Muhasebesi, Maliyet Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi) önceden tespit edilmiş öğrenme kazanımlarına ilişkin görüşlerini belirlemek için 39 ifade yer almaktadır. Araştırmada “kesinlikle katılıyorum (5)” dan “kesinlikle katılmıyorum (1)” a kadar derecelendirilmiş 5’li likert ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmada Sosyal Bilimlerde kullanılan güvenilirlik analizlerinden biri olan Cronbach Alpha yöntemi uygulanmıştır. Güvenilirlik düzeyinin tespiti için güvenilirlik testi yapılmış ve güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha değeri, öğrenim çıktılarını taşıma düzeyini ölçmeye yönelik soruların bulunduğu üçüncü kısım için 0,96 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre anketin yüksek derecede güvenilir olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü Alpha katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır (Kalaycı 2006, 405):

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde, SPSS 20 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde, frekanslar, yüzdeler, ortalamalar, standart sapmalar, t-Testi ve One Way Anova testi kullanılmıştır. Çalışmada çok fazla tablo gösterilemeyeceği için sadece istatistiki olarak anlamlı kabul edilen ($p \leq 0,05$) sonuçlara yer verilmiştir.

T-testi inceleme konusu değişken açısından iki grup arasında karşılaştırma yapmaya imkan sağlamaktadır. Burada karşılaştırılan iki grubun normal dağılım sergileyen iki farklı evrenden tesadüfi olarak seçilmiş olması ve gözlemlerin birbirinden bağımsız olması gerekmektedir. Her iki grubun varyanslarının eşit olma zorunluluğu bulunmakla birlikte, varyansların eşit olup olmamasına göre farklı t değerleri hesaplanmaktadır (Altunışık ve diğerleri 2010, 187).

Uygulanan diğer parametrik analiz tekniği ise One-Way Anova'dır. İki'den fazla grubun karşılaştırılmasında kullanılmaktadır. One-way Anova test sonuçları, gruplararası fark varsa, farkın kaynağı hakkında bilgi sağlamaktadır. Burada da en yaygın olarak kullanılan Scheffe testidir (Altunışık ve diğerleri 2010, 201).

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde araştırma sonuçları iki aşamalı olarak analiz edilmiştir. İlk aşamada öğrencilerin demografik özellikleri, muhasebe eğitimi ve mesleğine ilişkin düşünceleri ve aldıkları muhasebe dersleri başarı durumlarına ilişkin frekans ve yüzdeler verilmiştir. İkinci aşamada ise, öğrencilerin muhasebe dersleri öğrenim kazanımları taşıma düzeyi t-testi ve One Way Anova tekniği ile tespit edilmeye çalışılmıştır.

4.1. Genel Tanımlayıcı İstatistikler

Anketin birinci ve ikinci kısmında yer alan sorular genel olarak katılımcıları tanımlamaya yöneliktir. Bu başlık altında katılımcıların genel demografik nitelikleri, muhasebe mesleğine ilişkin düşünceleri ve aldıkları temel muhasebe dersleri için başarı durumları hakkında elde edilen bulgulara ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

Araştırmaya katılanların yaş, cinsiyet, öğretim türü ve mezun olunan lise ile ilgili demografik özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans	%
Yaş	22 yaş altı	62	26,2
	22-25	168	70,9
	26-29	6	2,5
	30 ve üstü	1	,4
	Toplam	237	100,0
Cinsiyet	Kız	109	46,0
	Erkek	128	54,0
	Toplam	237	100,0
Öğretim Türü	I. Öğretim	114	48,1
	II. Öğretim	123	51,9
	Toplam	237	100,0
Mezun Olunan Lise	Ticaret Lisesi	2	,8
	Diğer	235	99,2
	Toplam	237	100,0

Tablo 1 e göre, katılımcıların %26.2’ si 22 yaş altı, %70.9’ u 22-25 yaş arası, %2.5’ i 26-29 yaş arası ve %0.4’ ü 30 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Yine katılımcıların %54’ ü erkek, %46’ sı kadın, %48.1’ i I.öğretim,%51.9’ u ise II.öğretim öğrencisidir. Son olarak araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse tamamının (%99,2) ticaret lisesi mezunu olmadığı görülmektedir.

Anketin ikinci kısmında yer alan ve araştırma kapsamındaki öğrencilerin, muhasebe alanında iş tecrübesi olması, mesleğe ilgi düzeyi, ailede meslek mensubu olma durumu, muhasebe mesleğini icra etme düşüncesi, hâlihazırda devam edilen bir muhasebe kursu olup olmadığı ve alınan muhasebe eğitiminden memnuniyet derecesine ilişkin sorulara verdikleri cevapların dağılımı Tablo 2’ de görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Muhasebe Mesleği ve Eğitimine İlişkin Genel Özellikleri

Muhasebe ile ilgili Genel Sorular		Frekans	%
Muhasebe Alanında İş Tecrübesi	Evet	41	17,3
	Hayır	196	82,7
	Toplam	237	100,0
Muhasebe Mesleğine İlgili Düzeyi	Düşük	110	46,4
	Orta	100	42,2
	Yüksek	27	11,4
	Toplam	237	100,0
Ailede Muhasebe Meslek Mensubu Varlığı	Evet	51	21,5
	Hayır	186	78,5
	Toplam	237	100,0
Mezuniyet Sonrası Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi	Evet	46	19,4
	Hayır	191	80,6
	Toplam	237	100,0
Devam Edilen Muhasebe Kursu Varlığı	Evet	21	8,9
	Hayır	216	91,1
	Toplam	237	100,0
Alınan Muhasebe Eğitiminin Uygulamada Yeterli Olup Olmayacağı Düşüncesi	Evet	16	6,8
	Kısmen	104	43,9
	Hayır	117	49,3
	Toplam	237	100,0

Tablodaki veriler incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%82.7) daha önce muhasebe ile ilgili bir işte çalışmadığı, benzer şekilde tamamına yakınının (%91.1) muhasebeye ilişkin herhangi bir kursa devam etmediği ve %78.5' inin ailesinde muhasebe meslek mensubu olmadığı görülmektedir.

Diğer taraftan katılımcıların sadece %11.4' ü muhasebe mesleğine yüksek derecede ilgi duymakta ve yalnızca %19.4' ü mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini yapmayı düşünmektedir. Öğrencilerin yaklaşık %93' ü ise alınan muhasebe eğitiminin iş hayatında yeterli olmayacağı görüşündedirler.

Aşağıdaki tabloda ankete katılan öğrencilerin aldıkları temel muhasebe dersleri için başarı notlarına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. Muhasebe Derslerindeki Başarı Durumu

Muhasebe Dersleri ve Notlar		Genel Muhasebe	Envanter Bilanço	Şirketler Muhasebesi	Maliyet Muhasebesi
AA (90-100)	Frekans	41	19	48	46
	%	17,3	8	20,3	19,4
BA (85-89)	Frekans	34	24	27	22
	%	14,3	10,1	11,4	9,3
BB (80-84)	Frekans	24	19	26	19
	%	10,1	8	11	8
CB (75-79)	Frekans	25	42	32	27
	%	10,5	17,7	13,5	11,4
CC (65-74)	Frekans	57	51	47	31
	%	24,1	21,5	19,8	13,1
DC (58-64)	Frekans	33	40	28	28
	%	13,9	16,9	11,8	11,8
DD (50-57)	Frekans	18	34	25	29
	%	7,6	14,3	10,5	12,2
FF (0-49)	Frekans	5	8	4	35
	%	2,1	3,4	1,7	14,8

Tabloya göre, DC ve DD ile ilgili dersten şartlı geçen öğrenci yüzdeleri; Genel Muhasebe için %21,5, Envanter-Bilanço için %31,2, Şirketler Muhasebesi için %22,3 ve Maliyet Muhasebesi için %24'dür. En yüksek FF değeri %14,8 ile Maliyet Muhasebesi dersine aittir. Yüksek not ortalaması olarak nitelendirebileceğimiz AA, BA ve BB ile dersi geçen öğrenci yüzdeleri ise, Genel Muhasebe için %41,7, Envanter Bilanço için %26,1, Şirketler Muhasebesi için %42,7 ve Maliyet Muhasebesi için %36,7'dir. Anket 7.yarıyıl final haftasında yapıldığından Yönetim Muhasebesi başarı notları henüz oluşturulmamıştır.

4.2. Öğrenim Kazanımlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Bu bölümde, işletme bölüm öğrencilerinin sırasıyla Genel Muhasebe, Envanter-Bilanço, Şirketler Muhasebesi, Maliyet Muhasebesi ve Yönetim Muhasebesi dersi öğrenim çıktılarını taşıma düzeyine ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersi Öğrenme Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İfadeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma	
Genel Muhasebe	s1.Aktif ve pasif karakterli hesapların, bilanço, gelir tablosu ve maliyet hesaplarının niteliğini, bölümlenmesini, işleyişini ve birbirleri ile olan ilişkisini açıklayabilirim.	f	30	42	80	60	25	237	3,03	1,168
		%	12,7	17,7	33,8	25,3	10,5	100		
	s2.Herhangi bir işletmedeki muhasebe sürecinin nasıl çalıştığını açıklayabilirim.	f	24	43	77	72	21	237	33,1	11,114
		%	10,1	18,1	32,5	30,4	8,9	100		
	s3.Herhangi bir işletmenin dönem içi muhasebe kayıtlarını tutabilirim.	f	20	51	88	61	17	237	3,02	1,049
		%	8,4	21,5	37,1	25,7	7,2	100		
	s4.Dönembaşı, dönemiçi ve dönemsonu muhasebe işlemlerinin işletmenin dönem sonu mali yapısı ve kar/ zararı ile ilişkisini çözümlayebilirim	f	26	47	96	51	17	237	2,94	1,068
		%	11	19,8	40,5	21,5	7,2	100		
	s5.Tekdüzen Hesap Planından uygun hesapları saptayarak herhangi bir mali olay veya işlemin kaydını yapabilirim.	f	18	41	79	80	19	237	33,17	11,053
		%	7,6	17,3	33,3	33,8	8	100		
	s6.Herhangi bir işletmenin bilançosunu ve gelir tablosunu düzenleyebilirim.	f	18	60	84	61	14	237	22,97	11,027
		%	7,6	25,3	35,4	25,7	5,9	100		
	s7.Düzenlediğim mali tablolardan işletmenin mali yapısını yorumlayabilirim.	f	19	40	98	60	20	237	3,09	1,037
		%	8	16,9	41,4	25,3	8,4	100		

Tabloya göre, öğrencilerin genel muhasebe dersi öğrenim çıktıları içinde kendilerini en yetkin gördükleri alan, % 41.8’lik katılım payı ile “Tekdüzen Hesap Planı (TDHP)’ndan uygun hesapları saptayarak herhangi bir mali olay veya işlemin kaydını yapma” becerisidir. Öğrencilerin %39.3’ü işletme içi muhasebe sürecini açıklayabileceğini, %32.9’u

işletmedeki muhasebe kayıtlarını tutabileceğini ve % 33.7'lik kısmı ise düzenlenen mali tablolardan işletmenin mali yapısı hakkında yorum yapabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün aktif ve pasif karakterli hesapların, bilanço, gelir tablosu ve maliyet hesaplarının niteliğini, bölümlenmesini, işleyişini ve birbirleri ile olan ilişkisini açıklayabilme yeteneğine sahip olduğu anlaşılmaktadır (%35.8). Buna karşılık öğrencilerin % 32.9'u herhangi bir işletmenin bilanço ve gelir tablosunu düzenlemede ve % 30.8'i muhasebe işlemlerinin işletmenin dönem sonu mali yapısı ve kar/ zararı ile ilişkisini çözümlemede kendisini yeterli görmemektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Envanter-Bilanço Dersi Öğrenme Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İfadeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma	
Envanter Bilanço	s8.Envanter ve değerlendirme yöntemlerini tanımlayabilirim	f	36	63	81	43	14	237	2,73	1,106
		%	115,2	226,6	334,2	118,1	55,9	100		
	s9.Hesaplara yönelik en uygun değerlendirme yöntemini kullanabilirim.	ff	229	554	1106	337	111	237	2,78	1,007
		%	112,2	222,8	444,7	115,6	44,6	100		
	s10.Yapılan muhasebe yanlışlarını dönem sonu işlemleri ile düzeltebilirim.	f	30	54	89	54	10	237	2,83	1,052
		%	112,7	222,8	337,6	222,8	44,2	100		
	s11.Yapılan yanlışları düzelttikten ve değerlemeden sonra mizanı yeniden düzenleyebilirim.	f	31	61	101	30	14	237	2,73	1,036
		%	113,1	225,7	442,6	112,7	55,9	100		
	s12.Dönem sonunda bilanço ve gelir tablosunu düzenleyebilirim.	f	333	552	886	554	112	237	2,83	1,088
		%	113,9	221,9	336,3	222,8	55,1	100		

Tablo 5 incelendiğinde, tüm çıktılara ilişkin ifadeler açısından araştırma kapsamındaki öğrencilerden kendilerini yeterli görmeyenlerin oranının yeterli görenlere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Nitekim öğrencilerin % 41.8'i envanter ve değerlendirme yöntemlerini tanımlayamayacağını, %35.5'i yapılan muhasebe yanlışlarını dönem sonu işlemleri ile dü-

zelmeyeceğini, %38.8'i yapılan yanlışları düzelttikten ve değerlemeden sonra mizanı yeniden hazırlamayacağını, %35.8'i dönem sonu bilanço ve gelir tablosunu düzenleyemeyeceğini, %35'i ise hesaplara yönelik en uygun değerlendirme yöntemini kullanamayacaklarını ifade etmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Şirketler Muhasebesi Dersi Öğrenme Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İfadeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma	
Şirketler Muhasebesi	s13.Şirket türleri ve faaliyetlerini tanımlayabilirim	f	33	38	67	86	13	237	3,03	1,142
		%	13,9	16	28,3	36,3	5,5	100		
	s14.Şirketlerin kuruluş işlemlerini yapabilirim	f	30	47	70	73	17	237	3	1,142
		%	12,7	19,8	29,5	30,8	7,2	100		
	s15.Şirketlerin kar-zarar dağıtımını bilir ve muhasebeleştirme işlemlerini yapabilirim.	f	31	52	78	61	15	237	2,9	1,118
		%	13,1	21,9	32,9	25,7	6,3	100		
	s16.Şirketlerin sermaye arttırma-azaltma işlemlerini yapabilirim.	f	28	49	79	72	9	237	2,94	1,066
		%	11,8	20,7	33,3	30,4	3,8	100		
	s17.Şirket tasfiye işlemlerini bilir ve muhasebe kayıtlarını kullanabilirim.	f	30	56	84	59	8	237	2,83	1,049
		%	12,7	23,6	35,4	24,9	3,4	100		
	s18.Farklı işletme birleşmelerini karşılaştırabilirim.	f	28	59	91	49	10	237	2,81	1,031
		%	11,8	24,9	38,4	20,7	4,2	100		
	s19.Şerefiye konusunda ortaya çıkan muhasebe sorunlarını analiz edebilirim.	f	32	62	91	43	9	237	2,73	1,032
		%	13,5	26,2	38,4	18,1	3,8	100		
	s20.Farklı şirket türlerinin farklı vergi avantajlarını özetleyebilirim.	f	35	58	98	39	7	237	2,68	1,011
		%	14,8	24,5	41,4	16,5	3	100		
	s21.Konsolidasyona ait muhasebe uygulamalarını değerlendirebilirim	f	40	64	91	35	7	237	2,6	1,027
		%	16,9	27	38,4	14,8	3	100		

Tablo 6'daki verilere göre, öğrencilerin % 41.8'i şirket türleri ve faaliyetlerini tanımlayabileceklerini, %38'i kuruluş işlemlerini yapabileceklerini, %34.2'si sermaye hareketlerini muhasebeleştirebileceğini ifade etmiştir. Buna karşılık kar- zarar, tasfiye, işletme birleşmeleri, şerefiye, şirketlerin vergi avantajları ve konsolidasyona ilişkin muhasebe uygulamalarında kendini yetersiz gören öğrenci yüzdesi yeterli görünlere oranla daha fazladır.

Tablo 7. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersi Öğrenme Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İfadeler			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma
Maliyet Muhasebesi	s22.Maliyet muhasebesinin temel kavramlarını biliyorum	f	23	40	57	86	31	237	3,26	1,175
		%	9,7	16,9	24,1	36,3	13,1	100		
	s23.Direkt ve endirekt malzeme ayrımını yapabiliyim.	f	24	35	44	88	46	237	3,41	1,241
		%	10,1	14,8	18,6	37,1	19,4	100		
	s24.Stok değerlendirme yöntemlerini kullanmak suretiyle İlk Madde ve Malzeme Maliyetini tespit edebilirim	f	27	33	58	79	40	237	3,3	1,232
		%	11,4	13,9	24,5	33,3	16,9	100		
	s25.Direkt ve endirekt işçilik ayrımını yapabiliyim.	f	27	33	58	81	38	237	3,3	1,224
		%	11,4	13,9	24,5	34,2	16	100		
	s26.Her bir mamul veya sipariş için tüketilen direkt işçilik maliyetini hesaplayabiliyim.	f	31	30	69	76	31	237	3,19	1,209
		%	13,1	12,7	29,1	32,1	13,1	100		
	s27.Mamul veya siparişlere yüklenecek Genel İmalat Maliyet tutarını hesaplayabiliyim.	f	28	47	72	64	26	237	3,05	1,176
		%	11,8	19,8	30,4	27	11	100		
	s28.İşletme ve üretim yapılarına uygun maliyet sistemleri tasarlayabiliyim.	f	29	45	93	51	19	237	2,94	1,103
		%	12,2	19	39,2	21,5	8	100		
	s29.Standart maliyet sisteminin amacını ve önemini açıklayabiliyim.	f	29	41	87	56	24	237	3,02	1,144
		%	12,2	17,3	36,7	23,6	10,1	100		
	s30.Maliyetleri standart maliyet sistemi içinde hesaplayabiliyim	f	29	38	91	60	19	237	3,01	1,108
		%	12,2	16	38,4	25,3	8	100		
	s31.Hesapladığım standart maliyetleri ortaya çıkan fiili maliyetler ile karşılaştırarak sapma analizleri yapabilir ve farkları muhasebeleştirilebilirim	f	28	54	85	50	20	237	2,92	1,117
		%	11,8	22,8	35,9	21,1	8,4	100		
s32.Sipariş maliyet sisteminin hangi üretim ortamlarında uygulanacağını biliyorum	f	32	39	80	64	22	237	3,02	1,162	
	%	13,5	16,5	33,8	27	9,3	100			
s33.Maliyetleri siparişlere yükleyebilirim.	f	30	39	80	62	26	237	3,06	1,172	
	%	12,7	16,5	33,8	26,2	11	100			

Tablo 7'ye bakıldığında, öğrencilerin maliyet muhasebesi öğrenim çıktıkları içinde kendilerini en yetkin gördükleri alan, % 56.5'lik katılım

payı ile “Direkt ve endirekt malzeme ayırımını yapabilme” becerisidir. Yine öğrencilerin yaklaşık yarısı (%50.2) stok değerlendirme yöntemlerini kullanarak ilk madde ve malzeme maliyeti tespiti ve direkt/endirekt işçilik ayırımı yapma konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğunu düşünürken; yarıya yakını da (%49.4) maliyet muhasebesinin temel kavramlarını bildiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde öğrencilerin % 45.2’si her bir mamul veya sipariş için tüketilen direkt işçilik maliyetini; %38’i mamul veya siparişlere yüklenecek genel imalat maliyet tutarını hesaplayabileceğini, %33.7’ si de standart maliyet sisteminin amacını ve önemini açıklayabileceğini ifade etmiştir. Yine anket sonuçlarına göre %33.3 öğrenci maliyetleri standart maliyet sistemi içinde hesaplayabilmekte, % 36.3’ü sipariş maliyet sisteminin hangi üretim ortamlarında uygulanacağını bilmekte ve %37.2’si de maliyetleri siparişlere yükleyebilmektedir. Buna karşılık işletme ve üretim yapılarına uygun maliyet sistemleri tasarlama konusunda kendisini yetersiz gören öğrenci yüzdesi yeterli görenlere göre daha fazladır (%31.2). Ayrıca öğrencilerin %34.6’sı hesaplanan standart maliyetleri fiili maliyetler ile karşılaştırarak sapma analizleri yapma ve farkları muhasebeleştirme konusunda yeterli olmadığını düşünmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yönetim Muhasebesi Dersi Öğrenme Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İfadeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma	
Yönetim Muhasebesi	s34.Yönetim muhasebesini tanımlayabilirim.	f	40	36	76	60	25	237	2,97	1,228
		%	16,9	15,2	32,1	25,3	10,5	100		
	s35.Maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi arasındaki ilişkileri açıklayabilirim.	f	35	47	69	60	26	237	2,98	1,222
		%	14,8	19,8	29,1	25,3	11	100		
	s36.Maliyet ve maliyet unsurlarını fonksiyon ve çeşit esasına göre sınıflandırabilirim.	f	36	53	86	44	18	237	2,81	1,136
		%	15,2	22,4	36,3	18,6	7,6	100		
	s37.Maliyet muhasebesi kayıt düzenini, eş zamanlı kayıt yöntemini anlatabilirim.	f	37	52	95	36	17	237	2,76	1,11
		%	15,6	21,9	40,1	15,2	7,2	100		
	s38.Faaliyet tabanlı maliyetleme yöntemini uygulayabilirim.	f	36	59	87	38	17	237	2,75	1,117
		%	15,2	24,9	36,7	16	7,2	100		
	s39.Birleşik ve yan mamullerin maliyetlendirilmesi yöntemini uygulayabilirim	f	40	56	79	39	23	237	2,78	1,193
		%	16,9	23,6	33,3	16,5	9,7	100		

Tablo 8 incelendiğinde, genel olarak öğrencilerin yönetim muhasebesi dersi öğrenim kazanımları konusunda kendilerini yeterli görmedikleri anlaşılmaktadır. Nitekim maliyet ve maliyet unsurlarını fonksiyon ve çeşit esasına göre sınıflandırabileceğini söyleyen öğrenci yüzdesi sadece 26.2 iken öğrencilerin yalnızca %23.2’si faaliyet tabanlı maliyetleme yöntemini uygulayabilme konusunda kendini yetkin görmektedir. Öğrencilerin en az bilgi seviyesine sahip olduklarını düşündükleri çıktı ise %22.4’lük katılım payı ile maliyet muhasebesi kayıt düzenini ve eş zamanlı kayıt yöntemini anlatabilme konusudur. “Yönetim muhasebesini tanımlayabilirim” diyenlerin yüzdesi %35.8 iken, maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi arasındaki ilişkileri açıklayabilen öğrenci oranı %36.3’dür. Öğrencilerin %40.5’i ise birleşik ve yan mamullerin maliyetlendirilmesi yöntemini uygulayamayacağını ifade ederken %33.3’ü de bu konuda kararsız kalmıştır.

Öğrencilerin muhasebe dersleri öğrenim çıktılarına ilişkin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin almış oldukları muhasebe dersleri içinde en çok Maliyet muhasebesi dersi öğrenim kazanımlarına ilişkin olumlu cevap verdikleri görülmektedir. Maliyet muhasebesi dersinde “Direkt ve endirekt malzeme ayrımını yapabilirim.” ifadesine öğrencilerin yarısından fazlasının katılmıştır (%56,5). Genel muhasebe dersi için en fazla katılım %41.8 ile “TDHP den uygun hesapları saptayarak herhangi bir mali olay veya işlemin kaydını yapma” kazanımında; Envanter bilanço dersi için “Dönem sonunda bilânço ve gelir tablosunu düzenleyebilirim”(%27.9) ifadesinde, Şirketler Muhasebesi dersi için (% 41.8) “Şirket türleri ve faaliyetlerini tanımlayabilirim” ve Yönetim Muhasebesi için “Maliyet Muhasebesi ve Yönetim Muhasebesi arasındaki ilişkileri açıklayabilirim”(%36.3) öğrenim çıktılarında kendini göstermiştir. Öğrencilerin kendilerini en fazla katılım payıyla yetersiz gördükleri öğrenim çıktıları ise, sırayla, genel muhasebe için “herhangi bir işletmenin bilanço ve gelir tablosunu düzenleyebilirim”(%32.9); Envanter-Bilanço Dersi için “Envanter ve değerlendirme yöntemlerini tanımlayabilirim”(%41.8); Şirketler Muhasebesi Dersi için “Konsolidasyona ait muhasebe uygulamalarını değerlendirebilirim.”(%43.9); Maliyet Muhasebesi için “Hesapladığım standart maliyetleri ortaya çıkan fiili maliyetler ile karşılaştırarak sapma analizleri yapabilir ve farkları muhasebeleştirebilirim”(%34.6) ve Yönetim Muhasebesi Dersi için “Birleşik ve yan mamullerin maliyetlendirilmesi yöntemini uygulayabilirim.”(%40,5) şeklindedir.

4.2.1. T-Testi Analizleri

Öncelikle öğrencilerin “muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına

ilişkin düşünceleri demografik değişkenlere bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?» sorusuna cevap bulabilmek için katılımcıların öğrenim çıktı taşıma düzeylerinde yaş, cinsiyet ve öğretim türüne göre bir farklılık olup olmadığını belirlemeye yönelik t testi yapılmıştır. Bununla birlikte mezun olunan lise açısından anlamlı bir dağılım olmadığından test yapılmamıştır. Daha sonra anketin ikinci bölümünde yer alan, muhasebe alanında iş tecrübesi, ailede meslek mensubu olması, mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçme durumu, devam edilen muhasebe kursu varlığı ile öğrenim çıktıları arasındaki ilişki *t*-Testi yardımıyla araştırılmıştır. Devam edilen muhasebe ile ilgili bir kurs olması ile muhasebe dersleri öğrenim çıktıları taşıma düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Yine ikinci bölümde yer alan muhasebe derslerindeki başarı durumu açısından öğrenim çıktılarına ilişkin ifadelerle katılımın araştırılması için ise One-Way Anova Testi yapılmıştır. Seçenekler için verilen cevapların toplam içindeki payının (en az 30) yeterli olmaması nedeniyle yaş, mesleğe ilgi ve alınan muhasebe eğitiminin iş hayatında yeterli olacağı düşüncesi ile öğrenim çıktıları arasındaki ilişkiye yönelik araştırma yapılamamıştır. *t*-Testi sonuçları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 9. Cinsiyet Değişkeni Açısından T-Testi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	f	Aritmetik ortalama	t	Sig. (2-tailed)
s14	kız	109	3,18	2,302	0,022
	erkek	128	2,84		

Cinsiyet değişkeni için yapılan analiz sonucu sadece şirketler muhasebesi dersine ilişkin “14. Şirketlerin kuruluş işlemlerini yapabilirim” öğrenim kazanımı için kız ve erkek öğrenciler arasında ($p<0,05$) sonucu ile istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Test sonuçlarına göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre bu ifadeye daha fazla olumlu cevap vermişlerdir. Benzer şekilde öğrenciler I. veya II. öğretimde öğrenim görme durumuna göre *t*-testi ile analiz edildiğinde, genel muhasebe dersi ile ilgili 2. ve 4.; maliyet muhasebesine ilişkin 22. 23. 25. 26 ve 27. İfadeler için $p<0,05$ sonucu elde edilmiştir. Buna göre anlamlı fark tespit edilen tüm ifadeler için I. öğretim öğrencileri II. öğretim öğrencilerine kıyasla daha olumlu cevap vermişlerdir.

Tablo 10. Öğretim Türü Değişkeni Açısından t- Testi sonuçları

İfadeler	Öğretim türü	f	Aritmetik ortalama	t	Sig. (2-tailed)
s2	I.Öğretim	114	3,28	2,47	0,014
	II.Öğretim	123	2,93		
s4	I.Öğretim	114	3,11	2,427	0,016
	II.Öğretim	123	2,78		
s22	I.Öğretim	114	3,47	2,711	0,007
	II.Öğretim	123	3,07		
s23	I.Öğretim	114	3,58	2,052	0,041
	II.Öğretim	123	3,25		
s25	I.Öğretim	114	3,52	2,728	0,007
	II.Öğretim	123	3,09		
s26	I.Öğretim	114	3,46	3,277	0,001
	II.Öğretim	123	2,95		
s27	I.Öğretim	114	3,22	2,087	0,038
	II.Öğretim	123	2,9		

Tablo 11 ve 12’de muhasebe alanında iş tecrübesi ve ailede meslek mensubu olması değişkenleri ile muhasebe dersleri öğrenim kazanımları taşıma düzeyi arasında anlamlı fark tespit edilen ifadelere ilişkin *t*-Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 11. Muhasebe Alanında İş Tecrübesi Olması Değişkeni Açısından t-Testi Sonuçları

İfadeler	Tecrübe	f	Aritmetik ortalama	t	Sig. (2-tailed)
s1	evet	41	3,49	2,777	0,006
	hayır	196	2,94		
s2	evet	41	3,68	3,808	0,000
	hayır	196	2,97		
s3	evet	41	3,39	2,534	0,012
	hayır	196	2,94		
s5.	evet	41	3,54	2,456	0,015
	hayır	196	3,1		
s8	evet	41	3,12	2,524	0,012
	hayır	196	2,65		
s15	evet	41	3,29	2,482	0,014
	hayır	196	2,82		
s16	evet	41	3,24	2,043	0,042
	hayır	196	2,87		
s26	evet	41	3,56	2,153	0,032
	hayır	196	3,12		
s27	evet	41	3,56	3,085	0,002
	hayır	196	2,95		
s31	evet	41	3,32	2,561	0,011
	hayır	196	2,83		
s32	evet	41	3,44	2,561	0,011
	hayır	196	2,93		

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde, Genel Muhasebe Dersinde 1.,2.,3. ve 5. ; Envanter-Bilanço Dersinde 8.; Şirketler Muhasebesi Dersinde 15.ve 16.; Maliyet Muhasebesi Dersinde ise 26.,27.,31. ve 32. ifadeler açısından muhasebe alanında iş tecrübesi olan öğrencilerin daha önce muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayan öğrencilere göre daha olumlu cevaplar verdikleri görülmektedir. Yönetim Muhasebesi Dersi öğrenim kazanımlarına ilişkin iki grup arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 12. Ailede Meslek Mensubu Varlığı Değişkeni Açısından t- Testi Sonuçları

İfadeler	Ailede meslek mensubu varlığı	f	Aritmetik ortalama	t	Sig. (2-tailed)
s1	Evet	51	3,65	4,396	0,001
	Hayır	186	2,87		
s2	Evet	51	3,57	3,493	0,001
	Hayır	186	2,97		
s3	Evet	51	3,39	2,928	0,004
	Hayır	186	2,91		
s4	Evet	51	3,29	2,701	0,007
	Hayır	186	2,84		
s5	Evet	51	3,59	3,241	0,001
	Hayır	186	3,06		
s6	Evet	51	3,25	2,252	0,025
	Hayır	186	2,89		
s7	Evet	51	3,47	2,984	0,003
	Hayır	186	2,99		
s8	Evet	51	3,14	3,019	0,003
	Hayır	186	2,62		
s10	Evet	51	3,16	2,523	0,012
	Hayır	186	2,74		
s11	Evet	51	3,04	2,466	0,014
	Hayır	186	2,64		
s12	Evet	51	3,22	2,893	0,004
	Hayır	186	2,73		
s14	Evet	51	3,29	2,09	0,038
	Hayır	186	2,92		
s15	Evet	51	3,27	2,716	0,007
	Hayır	186	2,8		
s16	Evet	51	3,25	2,432	0,016
	Hayır	186	2,85		
s17	Evet	51	3,22	3,037	0,003
	Hayır	186	2,72		
s20	Evet	51	2,98	2,39	0,018
	Hayır	186	2,6		

s34	Evet	51	3,27	1,98	0,049
	Hayır	186	2,89		
s35	Evet	51	3,29	2,096	0,037
	Hayır	186	2,89		

Tablo 12 ye göre, Genel Muhasebe Dersine ilişkin verilen tüm ifadeler açısından (ilk 7); Envanter-Bilanço Dersine ilişkin 8.,10., 11.ve 12.; Şirketler Muhasebesine İlişkin 14.,15.,16.,17.ve 20.; Yönetim Muhasebesi Dersine ilişkin ise 34. ve 35. ifadeler açısından ailesinde meslek mensubu olanlar lehine anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Ailesinde muhasebe meslek mensubu olanlar olmayanlara göre sözkonusu ifadeler daha olumlu cevaplar vermiştir. Maliyet muhasebesi öğrenim kazanımlarına ilişkin iki grup arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 13 de mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini icra etme düşüncesi ile muhasebe dersleri öğrenim kazanımları taşıma düzeyi arasında anlamlı fark tespit edilen ifadelerle ilişkin *t*-testi sonuçları yer almaktadır. Tabloya göre, genel muhasebe de 1.,3., 4., 5.ve 6. ; Envanter-Bilanço Dersinde 8.,9.,10.,11. ; Şirketler Muhasebesi Dersinde 14.,15.,16.,17. ve 20.; Maliyet Muhasebesi Dersinde ise 23.,24.,26.,27. ve 30. öğrenim kazanımları açısından mezun olduğunda muhasebe mesleğini tercih etmeyi düşünen öğrenciler, muhasebe mesleğini tercih etmeyi düşünmeyen öğrencilere kıyasla daha olumlu cevap vermişlerdir. Yönetim Muhasebesi Dersi öğrenim kazanımlarına ilişkin iki grup arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 13. Mezuniyet Sonrası Muhasebe Mesleğini Seçme Değişkeni Açısından t- Testi Sonuçları

İfadeler	Mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçme	f	Aritmetik ortalama	t	Sig. (2-tailed)
s1	Evet	46	3,54	3,37	0,001
	Hayır	191	2,91		
s3	Evet	46	3,46	3,227	0,001
	Hayır	191	2,91		
s4	Evet	46	3,35	2,924	0,004
	Hayır	191	2,84		
s5	Evet	46	3,48	2,207	0,028
	Hayır	191	3,1		
s6	Evet	46	3,26	2,153	0,032
	Hayır	191	2,9		
s8	Evet	46	3,11	2,619	0,009
	Hayır	191	2,64		
s9	Evet	46	3,2	3,208	0,002
	Hayır	191	2,68		

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğrenim Kazanımları Üzerine Bir Araştırma:
Sakarya Üniversitesi Örneği

s10	Evete	46	3,22	2,813	0,005
	Hayır	191	2,74		
s11	Evete	46	3,04	2,34	0,02
	Hayır	191	2,65		
s14.	Evete	46	3,3	2,026	0,044
	Hayır	191	2,93		
s15	Evete	46	3,28	2,598	0,01
	Hayır	191	2,81		
s16	Evete	46	3,24	2,16	0,032
	Hayır	191	2,86		
s17	Evete	46	3,17	2,526	0,012
	Hayır	191	2,74		
s20	Evete	46	3,04	2,726	0,007
	Hayır	191	2,6		
s23	Evete	46	3,78	2,607	0,011
	Hayır	191	3,32		
s24	Evete	46	3,65	2,153	0,032
	Hayır	191	3,22		
s26	Evete	46	3,63	2,764	0,006
	Hayır	191	3,09		
s27	Evete	46	3,41	2,323	0,021
	Hayır	191	2,97		
s30	Evete	46	3,35	2,335	0,02
	Hayır	191	2,93		

4.2.2. One-Way Anova Analizleri:

Bu kısımda öğrencilerin muhasebe derslerinden aldıkları başarı notu ile muhasebe dersleri öğrenim kazanımları arasındaki ilişki One Way-Anova Testi ile araştırılmıştır. Bunun için öncelikle başarı notu açısından öğrenciler 4 gruba ayrılmış olup açılımı aşağıda verilmiştir:

Tablo 14. Not Tablosu

1.Grup	AA, BA, BB	Yüksek not ortalaması
2.Grup	CB, CC	Orta seviye
3.Grup	DC, DD	Düşük seviye(şartlı geçiş)
4.Grup	FF	Dersten kalanlar

One-Way Anova testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 15. Muhasebe Derslerindeki Başarı Durumuna İlişkin Anova Testi Sonuçları

Bağımlı Değişkenler			Ortalama Farkı	Standart Hata	P
s1	1,00	2,00	,524*	,167	,021
		3,00	,767*	,192	,002
		4,00	1,614*	,512	,021
s3	1,00	3,00	,556*	,176	,021
s5	1,00	3,00	,611*	,176	,008
s6	1,00	3,00	,614*	,173	,006
s7	1,00	3,00	,498*	,177	,049
s9	1,00	3,00	,500*	,170	,036
s29	1,00	3,00	,567*	,193	,036
s36	1,00	4,00	1,661*	,507	,015

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 15'e göre muhasebe derslerinden yüksek başarı notuna sahip olan 1.grup öğrencileri ile diğer üç grup arasında Genel Muhasebe Dersi 1. öğrenim kazanımı için yüksek not ortalamasına sahip grup lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Yine Genel Muhasebe Dersi 3.,5., 6. ve 7. ifadeler için yüksek not ortalamasına sahip grup ile düşük seviye başarı notuyla dersi tamamlayan 3 grup arasında 1.grup öğrencileri lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Diğer derslerde yüksek not ortalamasına sahip 1. grup ile düşük seviye başarı notuyla dersi tamamlayan 3.grup arasında 1.grup öğrencileri lehine anlamlı bir fark tespit edilen öğrenim kazanımları sırasıyla, Envanter-Bilanço Dersi için 9.; Maliyet Muhasebesi Dersi için 29. ve yönetim muhasebesi için 36. öğrenim çıktısıdır.

5. SONUÇ

Çalışmada lisans düzeyinde eğitim alan işletme bölümü öğrencilerinin zorunlu muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin bazı demografik, mesleki ve eğitimsel değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusu incelenmiştir.

Analiz sonuçları, Genel Muhasebe Dersi için öğrencilerin; genel olarak hesapları tanıma ve dönem içi muhasebe işlemlerini yapabilmeye açısından kendine güvendiğini, ancak özellikle bilanço ve gelir tablosunu düzenlemede ve dönemsonu mali yapı ile kar/zarar ilişkisini anlamada sorun yaşadığını göstermektedir. Bu bilgiyle doğru orantılı olarak Envanter-Bilanço Dersine ilişkin tüm öğretim çıktılarında kendini yeterli görmeyen öğrenci sayısı yeterli görenlerden daha fazladır. Şirketler Muhasebesi Dersi için, öğrencilerin genel olarak şirketleri tanıma,

kuruluş ve sermaye hareketleri konularında ilgili öğrenim çıktılarına sahip oldukları, ancak kar dağıtımı, tasfiye, birleşme, vergi avantajları vb. ilerleyen konularda kendilerine yeterince güvenmedikleri görülmektedir. Maliyet Muhasebesi Dersi için hemen hemen tüm çıktılarda kendisini yetkin gören öğrenci yüzdesi yeterli görmeyenlerden daha fazladır. Sadece maliyet sistemi tasarlama ve sapma analizleri konularında kendini yeterli görmeyen öğrenci sayısı fazla çıkmıştır. Yönetim Muhasebesi Dersinde ise, genel olarak öğrenim çıktılarına ilişkin sorulara olumsuz cevap veren öğrenci yüzdesinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yalnızca yönetim muhasebesini tanımlama ve maliyet muhasebesi ile ilişkisini açıklamada kendine güvenen öğrenci sayısı güvenmeyenlere nazaran daha fazladır.

Yapılan *t*-Testi sonuçlarına göre, öğrencilerin muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin düşünceleri; cinsiyet, öğretim türü, muhasebe alanında iş tecrübesi olması, ailede meslek mensubu varlığı, mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini icra etme değişkenlerine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Sonuçlara göre, I.Öğretimde kayıtlı olan, muhasebe alanında iş tecrübesine sahip, ailesinde muhasebe meslek mensubu olan ve mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçmeyi düşünen kız öğrenciler, II.öğretimde kayıtlı olan, daha önce muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayan, ailesinde meslek mensubu olmayan ve mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini icra etmek istemeyen erkek öğrencilere kıyasla muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin sorulara genel olarak daha fazla katıldıklarını beyan etmişlerdir. Yine başarı notu ile öğrenim çıktıları arasındaki ilişkinin araştırıldığı One-Way Anova Testi sonuçlarına göre, yüksek not ortalamasına sahip öğrenciler ile düşük not ortalamasına sahip öğrenciler arasında yüksek notla dersi geçen öğrenciler lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, genel olarak muhasebe dersleri öğretiminde bir problem olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ilk olarak öğrenim çıktılarında kazanım seviyesi düşük olan derslerde öğretim elemanı, fiziki şartlar, ders saati, öğretim tekniği, öğrenci profili vb. unsurlar açısından bu durumun sebebinin araştırılması ve önümüzdeki dönemler için kazanım seviyesini yükseltmek adına gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Özellikle Envanter-Bilanço ve Yönetim Muhasebesi Derslerinde bu durum daha öncelik arz etmektedir. Bu dersler için üniversitede dersi veren öğretim üyelerinin bir araya gelerek ders içeriği ve öğretim metodu açısından gerekli revizyonları yapması ve/veya derslere ait öğrenim çıktılarının güncellenmesi yerinde olacaktır.

Örneğin, “Faaliyet tabanlı maliyetleme yöntemini uygulayabilirim” gibi lisans düzeyi için nispeten uzmanlık gerektiren, kazanım gözleminin ve ölçümünün zor olduğu ve kesinlik ifade eden öğrenim çıktıların, cevap verenleri tereddüde düşürme olasılığının yüksek olması nedeniyle gözen geçirilmesi önerilebilir. Yine öğrenim çıktıları genel olarak değerlendirildiğinde bazı öğrenim çıktıları için birden fazla yargı-fiil kullanılarak birden çok becerinin ölçülmeye çalışıldığı (“Hesapladığım standart maliyetleri ortaya çıkan fiili maliyetler ile karşılaştırarak sapma analizleri yapabilir ve farkları muhasebeleştirebilirim” veya “Aktif ve pasif karakterli hesapların, bilanço, gelir tablosu ve maliyet hesaplarının niteliğini, bölümlenmesini, işleyişini ve birbirleri ile olan ilişkisini açıklayabilirim” gibi), bu durumun da öğrenciler açısından yanlış anlaşılmalara sebebiyet verdiği ve cevaplayanların ek açıklamalara ihtiyaç duydukları görülmüştür. Yine, öğrenim kazanım seviyesinin yükseltilebilmesi için, muhasebe dersleri anlatılırken geleneksel muhasebe öğretim yöntemleri yanında öğrenmeyi ve akılda kalıcılığı kolaylaştıracak, öğrenim kazanımlarını destekleyecek görsel materyallere, yeni eğitim teknolojilerine yer verilmeli, karmaşık muhasebe problemleri basitleştirilerek bilgi miktarının azaltılması sağlanmalıdır. Bu doğrultuda, daha fazla proje ödevi, saha araştırması vb. yapılabilmesi için sınıflardaki öğrenci sayısı problemi giderilmelidir.

Aldıkları yoğun muhasebe eğitimi sonrasında yakında mezun duruma gelecek öğrencilerin çoğunluğunun önemli iş alternatiflerinden biri olan muhasebe mesleğine sıcak bakmamaları, çok az bir kısmının mesleğe ilgi düzeyinin yüksek olması dikkat çekicidir. Yine öğrencilerin çoğunluğunun aldıkları muhasebe eğitimini yeterli bulmaması ilgili öğretim elemanlarınca muhasebe ders planlaması yaparken değerlendirilmesi gereken bir konudur. Öğrencilerin muhasebe derslerine olan ilgisinin artırılabilmesi için gerek mali müşavirlik büroları ya da şirketlerin muhasebe departmanlarına gezi düzenlenerek; gerekse meslek mensupları tarafından üniversitelerde muhasebe mesleğinin önemi ve geleceğine ilişkin seminerler verilerek meslek tanıtımlarının yapılması ve öğrencilerin uygulamayı yakından görmesi faydalı olacaktır.

Amaç öğrencilerin kariyer tercihlerini yaparken muhasebe mesleğine olan bakış açılarını olumlu yönde etkileyebilecek önerilerin geliştirilmesi olmalıdır. Bu amaçla piyasadaki gelişmelere paralel olarak güncel bilgisayarlı muhasebe paket programlarının zorunlu ders olarak öğretilmesi yararlı olacaktır. Özellikle üçüncü ve dördüncü sınıflarda alan seçimi yaptırılarak muhasebe ve finans alanını seçen öğrencilere mesleki eğilimleri doğrultusunda ağırlıklı olarak ilgili alan dersleri verilmesi yoluna gidilebilir.

Doğaldır ki, öğrencilerin öğrenim kazanımları çalışmada tespit edilen değişkenlerden çok daha geniş bir değişken yelpazesinden etkilenmektedir. İlerde yapılacak çalışmalarda; öğrencilerin muhasebe derslerine ilişkin ders içerikleri, yapılan sınavlar, eğitimi veren öğretim elemanları ile fiziki, teknik ve sosyal yapının yeterliliği hakkında görüşlerinin alınması ve karşılaştırmaların bu çerçevede yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akyel, N. ve F. Konuk. 2013. "Muhasebe ve Finansman Eğitiminde Kullanılan Powerpoint Sunumlarının Öğrencilerin Tutumlarına Olan Etkisi", 5. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi, 2-7 Haziran, Novi Pazar Sırbistan.
- Altunışık, Remzi., R. Coşkun., S. Bayraktaroğlu ve E. Yıldırım. 2010. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri-SPSS Uygulamalı, 6. Baskı, Sakarya Kitabevi.
- Bekçi, İ., İ. Titiz ve N. Ömürbek. 2006. "Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Bakış Açıklarına İlişkin Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak.
- Çankaya, F. ve E. Dinç. 2009. "Powerpoint ve Klasik Usulde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler Arasındaki Farklılıkların Tespiti: Karadeniz Teknik Üniversitesinde Bir Araştırma", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(1).
- Çukacı, Y. C. ve İ. Alagöz. 2007. "Muhasebe Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri ile Öğrenme Stillerinin İlişkinin Ortaya Konulması ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bir Uygulama", Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21 (1).
- Ekşi, H. İ., M. Özçalıcı ve B. Büyükkonuklu. 2011. "Meslek Algılanmasında Etkili Olan Faktörler: Muhasebecilik Örneği", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim.
- Erol, M. ve G. Erkan. 2008. "Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Araştırma", Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10 (14), Haziran.
- Ertan, Y., E. Yücel ve M. Saraç. 2014. "Kavram Haritaları Tekniğinin Muhasebe Eğitiminde Kullanılması: Uludağ Üniversitesi Uygulaması", Business and Economics Research Journal, 5 (1).

- Fidan, M. E. 2012. “Üniversitelerde Muhasebe Dersini Powerpoint Sunumu ve Klasik Yöntem ile Alan Öğrenciler Arasındaki Farklılıklar: Bilecik Üniversitesi Örneği”, *Journal of Yaşar University*, 25 (7).
- <http://bologna.yok.gov.tr/files/ce63c4b383ae852dce0a9b17bac57c6e.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.09.2014).
- <http://ebs.sakarya.edu.tr> , (Erişim Tarihi: 20.09.2014).
- Kalaycı, Ş. (Ed.). 2006. *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara, Asil Yayın Dağıtım.
- Terzi, S., İ.K. Şen ve B. Solak. 2013. “Bologna Sürecinin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Üniversitelerin İşletme Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz.
- Yayla, H. E. ve E. Cengiz. 2005. “Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Eylül.
- Yıldız, F. ve A. Yanık. 2013. “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17).
- Yücel, E., M. Saraç ve A. Çabuk. 2012. “Accounting Education in Turkey and Professional Accountant Candidates Expectations from Accounting Education: Uludag University Application”.*Business and Economics Research Journal*, 3(1).
- Zaif, F. ve Y. Ayanoğlu. 2007. “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Artırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9 (1).